

EEN OUD SPREEKWOORD.

In het jaar 1499 had Daniel van der Heyden aan de Staten van Utrecht, „in hueren last ende node”, 4400 gouden guldens geleend. Om dat bedrag bijeen te kunnen brengen had hij veel van zijn goederen moeten verkoopen, andere belasten en bovendien bedragen op renten moeten opnemen. Sinds dien had Daniel, en hadden na zijn overlijden zijne erfgenamen „veel ende diversche sollicitatien gedaen”, om het geleende terug te krijgen. Gedeeltelijk was hun dit gelukt. Maar ten laatste hadden de erfgenamen nog 1823 gulden te vorderen gehad, die zij „na lange sollicitatie anden Staten gedaen”, maar steeds niet hadden kunnen terugkrijgen.

Eindelijk hadden zij het recht te hulp geroepen en hun zaak voor het Utrechtsche Hof gebracht. Na goed vijf jaren was „zoe verde geprocedeert, dat die saecke hangt in state van wijsen”. Zoo stond de zaak nu al ruim drie jaren.

Het schijnt, dat Daniels erfgenamen spoedig een beslissing verwachtten, die — daaraan zullen zij niet getwijfeld hebben — te hunnen gunste zou uitvallen.

Maar zie, daar hadden de Staten, hunne schuldenaars, van den stadhouder weten gedaan te krijgen, dat deze een bevel aan het Hof deed geworden, dat dit „supercederen zoude die selve processen te decideren”, m.a.w. de verdere behandeling der processen tegen de Staten op te schorten. Dit zou „tot grooten scade ende achterdeel” van hen leiden. Zij moesten nu niet alleen hun geld ontbeeren, zonder daar zelfs rente van te trekken, maar zij zelf zouden daarentegen renten moeten betalen.

Dit alles verhaalden Andries Verhey en diens zwagers: Jasper van Everdingen en Mertijn de Loecker, Daniels zoon en schoonzoon, in een rekest, dat zij in 1538 aan den keizer zonden. Zij verzochten daarbij aan Z.M. om het Hof te bevelen, hun zaak af te handelen. Onmiddellijk aan dat verzoek voorafgaande schreven zij: „*Immers is een gemeen proverbium onder die luyden, dat men geleent gelt al lachende behoert te restitueren*”.

Mij dunkt, dat dit niet alleen een oud, maar ook een vergeten spreekwoord is, waarnaar heden misschien maar weinig menschen handelen, en dan nog onbewust. En zullen de verzoekers zelf hun renten niet al zuchtende opgebracht hebben?

In Stoett's verzameling van bijna 2700 Nederlandsche spreekwoorden, spreekwijzen, uitdrukkingen en gezegden (1923—1925) komt geen aanwijzing voor, dat tegenwoordig deze opvatting in de omgangstaal, laat staan dus in de praktijk, nog op eenigerlei wijze gangbaar is.

K.